

REGULACYJNE I PRAWNE ZAPEWNIENIA DOSTĘPU DO EDUKACJI W POLSCE DO ODBIORCÓW EDUKACJI Z UKRAINY

Na początku wojny rosyjsko-ukraińskiej znaczna liczba naszych obywateli, uczniów i młodzieży studenckiej, nauczycieli i naukowców została zmuszona do wyjazdu do krajów Unii Europejskiej. Do samej Polski wyjechało ponad 500 000 dzieci, z czego około 120 000 to odbiorcy edukacji podstawowej i specjalistycznej [1].

Jednym z pierwszych ważnych kroków w określeniu mechanizmów zapewniających dostęp uczniów i studentów z Ukrainy do wysokiej jakości edukacji, a nauczycieli i naukowców do europejskiej przestrzeni edukacyjnej i naukowej, było stworzenie odpowiednich ram regulacyjnych i prawnych. 12 marca 2022 roku w Polsce została uchwalona ustawa „O pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju” [2]. Niniejszy akt normatywny zmienił podstawowe ustawodawstwo Rzeczypospolitej Polskiej dotyczące oświaty i nauki w celu uproszczenia procedury świadczenia usług edukacyjnych oraz zatrudniania obywateli Ukrainy w placówkach oświatowych i naukowych. Niniejsza ustawa określa ogólne normy i zasady pobytu i działalności zawodowej obywateli Ukrainy legalnie przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, cechy finansowania, zasady przedłużania warunków legalnego pobytu itp. Artykuły 45-59 tej ustawy dotyczą praw obywateli Ukrainy będących uczniami, studentami, nauczycielami lub pracownikami naukowymi do zasad organizacji i działalności szkół wyższych w związku z zapewnieniem obywatelom Ukrainy procesu kształcenia.

Uczelnia, do której student ubiega się o przyjęcie, sprawdza jego wyniki zgodnie z zasadami ustalonymi przez uczelnię. W przypadku stwierdzenia rozbieżności w programie studiów lub wynikach studiów, uczelnia może zobowiązać studenta do ich usunięcia poprzez złożenie specjalnych egzaminów.

Jeżeli obywatel Ukrainy, który w dniu 24 lutego 2022 r. pracował jako nauczyciel na ukraińskiej uczelni i posiada niezbędny tytuł naukowy i stopień naukowy, może zostać przyjęty na uczelnię jako nauczyciel bez przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ustawie o “Szkolnictwo wyższe I nauka”.

Obywatele Ukrainy, którzy wykonywali pracę naukową na terytorium Ukrainy w dniu 24 lutego 2022 r. i posiadają odpowiedni tytuł naukowy i stopień naukowy, mogą pracować w jednostkach naukowych i innych

jednostkach Polskiej Akademii Nauk bez przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ustawie o Polskiej Akademii Nauk.

W celu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych przewidziano możliwość zwiększenia dodatkowych środków finansowych na wsparcie zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i studentami-obywatelami Ukrainy oraz samorządami lokalnymi organom rządowym dano możliwość pozyskiwania środków ze specjalnego funduszu.

Art. 55 przewiduje możliwość organizowania zajęć przygotowawczych, w których kształcenie odbywa się w oparciu o realizowane w szkole programy wychowawcze, dostosowane pod względem zakresu treści kształcenia, sposobów i form ich realizacji do potrzeb rozwojowych I edukacyjnych studentów.

W celu zapewnienia nauki, wychowania i opieki nad dziećmi i studentami – obywatelami Ukrainy – w szkołach, w których zostały utworzone dodatkowe filie, nauczycielom można wyznaczać godziny nadliczbowe w wymiarze większym niż określony ustawą na zasadach ogólnych.

Przewiduje się możliwość zatrudniania na stanowiskach asystentów osób niebędących obywatelami polskimi, jeżeli posiadają one znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym cudzoziemcom opanowanie języka polskiego na poziomie wystarczającym do posługiwania się nim podczas nauczania.

W dniu 21 marca 2022 r. Ministerstwo Edukacji i Nauki RP wydało rozporządzenie „W sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki nad dziećmi i młodzieżą będącymi obywatelami Ukrainy”, które określa specyfikę organizacji oświaty, wychowanie I opieka nad dziećmi I młodzieżą obywatelami Ukrainy [3].

Dokument ten określa tryb zdawania matury – egzaminów maturalnych w klasach ósmych polskich liceów, a także techników, na podstawie których uczniowie kontynuują naukę w szkołach wyższych, rodzaj analogii zewnętrznej niezależnej oceny na Ukrainie. W roku akademickim 2021-2022 uczniowie z Ukrainy uczęszczający do szkół, techników lub szkół artystycznych otrzymali możliwość przystąpienia do egzaminów na świadectwo dojrzałości. W tym celu złożyli wniosek o przystąpienie do egzaminu, a dyrekcja instytucji edukacyjnej wpisała ich na odpowiednią listę.

Tym samym Polska stała się jednym z pierwszych krajów europejskich, które nie tylko zapewniły niezawodne schronienie uczniom i studentom z Ukrainy, ale także ustanowiły mechanizmy dostępu uczniów do wysokiej jakości edukacji.

Literatura

1. Головка С. Європейський досвід забезпечення доступу до якісної освіти вимушено переміщених здобувачів з України. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2022: виклики і перспективи в умовах турбулентності світу: матеріали VI Міжнародної наук. конф., м. Київ, 4 лист. 2022 р. Київ-Тернопіль: Крок, 2022. С. 95-98.

2. O pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa: Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. Retrieved from https://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/2069_u.htm. (in Poland).

3. W sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy: Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. Retrieved from <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/> (in Poland).

УДК 342.951 (043.2)

Бехтер Л.В., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

НАПРЯМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ВЗАЄМОДІЇ МІЖНАРОДНИХ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Міжнародними організаціями та зарубіжними державами напрацьовано значний досвід організації діяльності благодійних організацій, в тому числі - їх взаємодії із органами державної влади на місцях. Зокрема, такий досвід отримав закріплення у таких документах, як: Конвенція про свободу асоціації та захист права на організацію № 87 1948 року, Рекомендація CM/REC(2007)14 Комітету Міністрів Ради Європи щодо правового статусу неурядових організацій в Європі 2007 року, Спільні рекомендації Венеціанської Комісії та Бюро демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ з питань свободи об'єднань 2014 року, Рекомендація CM/Rec (2018) 4 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо участі громадян у місцевому публічному житті 2018 року та інших документах. Окремо слід відмітити Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. [1]. Ефективним є досвід зарубіжних держав: США, Велика Британія, Нідерланди, Польща [2, с. 58-60].

Узагальнюючи окреслений досвід, необхідно вказати, що хоча діяльність громадських організацій одноголосно визнається невід'ємним